

Fizikanyň matematika bilen berk baglanyşygy bardyr. Matematika fizikanyň intellektual ýaragydyr. Akademik L.D.Fadeýew «Meniň pikirimçe, fizika matematikany näçe köp ulandygyça, ol has-da fundamental bolýar» diýip belleýär. Şeýlelikde, diňe matematika tebigatyň kanunlarynyň takyk ylmy aňlatmasyny berýär. Fizikanyň köp üstünlikleri matematikanyň üstünlikleri bilen baglanyşyklydyr. Şeýle hem tersine, ýagny fiziki soraglaryň goýluşy matematikanyň ösmegine getirdi. Meselem, mehanikanyň üstünlikli ösmegi Isaak Nýutona onuň matematiki guraly hökmünde differensial we integral hasaplamalary işläp taýýarlamaklyga (döretmeklige) getirdi. Başga tarapdan, abstrakt matematiki ders bolan matrisalar nazaryýeti Werner Geýzenberge kwant mehanikasynyň bir görnüşini döretmäge mümkinçilik berdi. Matematiki diliň bu ulanyş prosesi häzirki günde hem öz derwaýyslygyny saklaýar. Ähtimal we haotik prosesleriň we hadysalaryň häzirki zaman fizikasy bir wagtyň özünde hem fiziki, hem matematiki dersdir; onuň iki şahasy hem biri-birini baýlaşdyryp, üstünlikli ösýärler.

Fizikanyň tehnika bilen baglanyşygyny giňişleýin derňemekligiň zerurlygy ýok. Sebäbi, tehnika bu amaly fizikadyr. Dürli wagtlarda fizika bilen tehnikanyň özara gatnaşygy dürli-dürli boldy. Şeýle bolsa hem, bu ugurlar bir-birleri bilen berk baglanyşyklydyrlar we biri-birlerini baýlaşdyrýarlar. Soňky ýyllarda fizikada edilen açyşlaryň köpüsi tehniki ösüşiň gazanan ylmy abzallarynyň we desgalarynyň kömegi bilen edilendigini bellemek gerek.

Dürnabat KULAYEWA
Aşgabat şäheriniň daşary ýurt dillerine
ýöriteleşdirilen 134-nji orta
mekdebiniň mugallymy